

ความสอดคล้องของกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษาปฐมวัย กับปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง

ครูแสงหล้า พองเงิน

“เด็กเป็นผู้ที่จะได้รับช่วงทุกช่วงทุกสิ่งทุกอย่างต่อจากผู้ใหญ่ รวมทั้งภาระรับผิดชอบ ในการดำรงรักษาอิสรภาพและความสงบสุขของบ้านเมือง ดังนั้นเด็กทุกคนจึงสมควรและจำเป็นที่จะต้องได้รับการเลี้ยงดู อย่างถูกต้องเหมาะสม ให้มีความสามารถ สร้างสรรค์ประโยชน์ต่างๆพร้อมทั้งการฝึกขัดเกลาความคิดจิตใจให้ประณีตให้มีความศรัทธามั่นคงในคุณความดี มีความประพฤติเรียบร้อย สุจริตและมีปัญญาฉลาดแจ่มใส ในเหตุ ในผล หน้าที่นี้เป็นของทุกคน ที่จะต้องร่วมมือกันกระทำโดยพร้อมเพรียงสม่ำเสมอผู้ที่เกิดก่อนจะต้องสงเคราะห์ผู้ที่เกิดตามมาภายหลัง ด้วยการถ่ายทอดความรู้ความดีและประสบการณ์อันมีค่าทั้งปวงด้วยความเมตตาเอ็นดูและด้วยความบริสุทธิ์ใจให้เด็กได้ทราบได้เข้าใจและสำคัญที่สุดให้รู้จักคิดด้วยเหตุผลที่ถูกต้องจนสามารถเห็นจริงด้วยตนเองในความเจริญและความเสื่อม ทั้งปวง”

(พระบรมราโชวาทพระราชทานพิมพ์ในหนังสือ “วันเด็ก” ประจำปี 2522)

ในระดับปฐมวัยความสอดคล้องของกิจกรรมการเรียนรู้กับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยหมายถึงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่วางแผนโดยวิเคราะห์มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นำมากำหนดประสบการณ์สำคัญ วัตถุประสงค์ การออกแบบการจัดการเรียนรู้และสื่อ กำหนดการจัดกิจกรรมหลัก 6 กิจกรรม(กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมกลางแจ้ง กิจกรรมเสรีและกิจกรรมเกมการศึกษา)ให้สอดคล้องกับสาระหน่วยและเรื่องมีวิธีการจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติที่ส่งเสริมพัฒนาการทั้ง4ด้านคือร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา มีร่องรอยหลักฐานการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้พัฒนาเด็ก มีการประเมินผลการจัดกิจกรรมเป็นรูปธรรมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์มีการนำเสนอนวัตกรรมที่สะท้อนถึงการพัฒนาเด็กตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

(จากรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับปฐมวัยหน้า11 ตามโครงการสนับสนุนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้านการศึกษาและเยาวชนสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์)

จากข้อความข้างต้นข้าพเจ้าในฐานะที่เป็นครูผู้สอนในระดับปฐมวัย(อนุบาลปีที่2)ได้นำแนวทางการจัดกิจกรรมดังกล่าวมาประยุกต์ใช้กับเด็กนักเรียนโดยวิเคราะห์มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นำมากำหนดประสบการณ์สำคัญ วัตถุประสงค์ การออกแบบการจัดการเรียนรู้และสื่อ กำหนดการจัดกิจกรรมหลัก6 กิจกรรมให้เด็กนักเรียนได้รับประสบการณ์ความรู้ตามศักยภาพของแต่ละคน

ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ระดับชั้น

อนุบาลปีที่2 (อายุ4ปี)ครูผู้สอนได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีการปลูกฝังวิธีคิด ปณิธานและพฤติกรรมของเด็กตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มุ่งเน้นให้เด็กมีความก้าวหน้าไปพร้อมกับความสุข

มีความพอประมาณทางสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม สังคม ศาสนาวัฒนธรรมและภูมิสังคมของสถานศึกษา มีความสมเหตุสมผลมีหลักคิดหลักปฏิบัติของกิจกรรมสอดคล้องกับหลักวิชาที่เกี่ยวข้องมีการแสดงถึงภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีมีการวางแผนยืดหยุ่น มีการจัดความรู้อย่างรอบรู้รอบคอบระมัดระวังมีการพัฒนาทักษะความมีระเบียบวินัยมีสัมมาคารวะ ซื่อสัตย์สุจริตกตัญญู กตเวทียที่ส่งเสริมความรู้คู่คุณธรรมความขยันอดทนสนใจใฝ่รู้แบ่งปันทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม

จากข้อความดังกล่าวข้างต้นครูผู้สอนได้นำกระบวนการหลายอย่างเพื่อจะให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนมากที่สุดและการทำโครงการต่างๆก็เป็นสิ่งหนึ่งที่ทำให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนสอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้แก่โครงการสวนเกษตรน้อยหน้าห้อง โครงการหุ่นน้อยมารยาทงาม โครงการอดออม เป็นต้น

โครงการสวนเกษตรน้อย (น้อยน้อยหมายถึงได้ระดับอนุบาล)

โครงการนี้ได้รับความร่วมมือ ร่วมแรง ร่วมใจและความช่วยเหลือจากลุงทรงฤทธิ์(ภารโรง)ช่วยในการขุดแปลงเตรียมดินในช่วงที่เตรียมดินครูก็พาเด็กมาสังเกตมาดูวิธีการทุกขั้นตอนและจะมีคำถามมากมายจากเด็กโดยมีครูและลุงทรงฤทธิ์เป็นผู้ตอบคำถาม สวนเกษตรนี้จะปลูกผักบุ้งซึ่งเด็กรู้จักกันดีเด็กจะลงมือทำตั้งแต่ขั้นตอนการนำเมล็ดมาหว่านรดน้ำ พรวนดิน ถอนหญ้าคอยสังเกตการณ์เจริญเติบโตของต้นผักบุ้งและขั้นตอนการเก็บผักบุ้ง การนำเอาผักบุ้งไปประกอบอาหารซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้นี้เด็กจะมีความกระตือรือร้นสนุกสนานเพราะได้ลงมือปฏิบัติจริงทำให้เกิดทักษะเกิดความรู้ความเข้าใจสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ **คุณย่าของเด็กชายภาณุวัฒน์เล่าให้คุณครูฟังว่าหลานของท่านขอให้ท่านทำแปลงผักผักให้เขาที่บ้านแล้วเขาจะปลูกผักบุ้งให้ย่าเอาไว้ผัดกินไม่ต้องไปซื้อที่ตลาดเขาบอกเขาทำเป็นเขาจะสอนย่าเอง** จากคำบอกเล่าของเด็กกลุ่มผู้ปกครองทำให้ครูผู้สอนมีความภูมิใจว่ากิจกรรมที่ได้จัดให้แก่เด็กนั้นเกิดประโยชน์แก่เด็กจริงๆและคิดว่าจะเป็นความรู้ที่ยั่งยืนกับตัวเด็กตลอดไป

โครงการอดออม ครูผู้สอนได้นำโครงการนี้มาจัดกระบวนการเรียนรู้ให้แก่เด็กเพื่อมุ่งสร้างให้เด็กเกิดจิตสำนึกในการประหยัด อดออมเห็นคุณค่าในการใช้จ่ายเงินให้ใช้จ่ายตามความจำเป็นไม่ฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือย กิจกรรมนี้เด็กจะนำเงินที่ได้รับจากผู้ปกครองหรือเด็กบางคนก็จะสะสมไว้ที่บ้านแล้วนำมาฝากกับทางธนาคารโรงเรียนและเด็กๆจะกระตือรือร้นเมื่อเขาจะได้ฝากเงินกับธนาคารโดยทุกวันจันทร์คุณครูประจำชั้นจะพาเด็กไปฝากเงินที่ธนาคารโรงเรียนเด็กจะได้เรียนรู้ถึงวิธีการฝาก-ถอนเงิน การเข้าแถวรอคอยตามลำดับก่อนหลังและเด็กสามารถทราบว่าตอนนี้ตัวเองมีเงินเก็บสะสมมากน้อยเพียงใด

เด็กชายทिनภัทรมาพูดคุยกับครูว่า ถ้าเงินในบัญชีของเขาครบ500บาทเมื่อไหร่เขาจะ
ขออนเงินไปซื้อลูกบอลหนังเพราะเขาชอบเตะฟุตบอล ลูกบอลที่มีอยู่เป็นลูก
บอลพลาสติกเตะได้ไม่ไกล แต่ตอนนี้เขามีเงินฝากอยู่300บาทเขาต้องรอคอยเก็บ
เงินไปอีกระยะหนึ่งคิดว่าใกล้จะปิดเทอมก็คงจะครบ500บาท

จากข้อความดังกล่าวของเด็กในระดับปฐมวัยคุณครูมีความรู้สึกดีใจในความคิดของ
เด็กกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่เริ่มซึมซับให้เด็กในวัยระดับนี้ถึงแม้ว่าจะเป็น
เพียงจุดเล็กๆน้อยๆก็หวังว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีและจะดีมากขึ้นไปเรื่อยๆตามลำดับ

อีกโครงการที่จะกล่าวถึงคือโครงการหนูน้อยมารยาทงามจากโครงการนี้มี
ผู้ปกครองหลายท่านมาเล่าให้คุณครูฟังว่าเดี๋ยวนี้ลูกของเขามีพฤติกรรมหลายอย่าง
เปลี่ยนแปลงไปเช่นการยกมือไหว้ผู้ใหญ่ทุกคนโดยที่ไม่ต้องบอกหรือพูดเตือนรู้จักการ
กล่าวคำขอบคุณเมื่อมีผู้ให้ของ รู้จักกล่าวคำขอโทษเมื่อทำผิดพลาดจากสภาพไฟเรา
อ่อนหวานพูดมีหางเสียงเช่นครับหรือค่ะทุกครั้งมีสัมมาคารวะมากขึ้น จากคำบอกเล่า
ของผู้ปกครองที่เล่าให้ครูฟังนับว่าเป็นความสำเร็จของการจัดทำโครงการหนูน้อย
มารยาทงามในระดับหนึ่งและในฐานะครูผู้สอนก็รู้สึกดีใจและเกิดความภูมิใจในตัวลูก
ศิษย์ตัวน้อยๆที่มีพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงในทางที่ดี น่ารักโดยเฉพาะที่สำคัญการเป็น
แบบอย่างที่ดีทั้งที่บ้านและทางโรงเรียนก็มีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะแบบอย่างที่ดีมี
ค่ามากกว่าคำสอน

ในฐานะครูผู้สอนได้ระดับปฐมวัยมีความภูมิใจในตัวเด็กนักเรียนของตนเองที่มี
ความตระหนักและมีจิตสำนึกมีความเข้าใจและดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียงแม้ว่าจะไม่ได้มรร้อยแต่ครูผู้สอนหวังเป็นอย่างยิ่งว่าในอนาคตเด็ก
เหล่านี้จะต้องเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพมีความสุขสมบูรณ์และใช้ชีวิตอย่างพอเพียงมี
ความสุขกับการใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้การที่เป็นครูผู้สอนใน
โรงเรียนที่ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการ
สอนหรือกิจกรรมต่างๆในโรงเรียนแล้วเมื่อกลับไปที่บ้านก็ได้สังเกตเห็นคนในครอบครัว
มีการเปลี่ยนแปลงที่จะเข้าสู่ระบบที่ว่าความพอดี พอเพียง มีเหตุผลมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
ยกตัวอย่างลูกชายปกติจะเป็นคนที่ชอบเลือกทานอาหารถ้าไม่ถูกปากก็จะไม่ยอมทาน
เพราะติดในรสชาติของอาหารและทานจุทานมากบางที่ก็หมดบางที่ก็ไม่หมดเหลือทิ้ง

และจะมีคำถามอยู่ทุกๆวันว่าเมื่อไหร่จะมีอะไรอร่อยๆทานบ้างแต่ตอนนี้มีความเปลี่ยนแปลงคือเขาไม่เลือกทานอาหารและไม่ติดในรสชาติของอาหาร ทานน้อยลงไม่มีเศษอาหารเหลือทิ้งเขาบอกกับแม่ว่าเขาติดใจคือกินเพื่ออยู่ไม่ใช่อยู่เพื่อกิน

จากข้อความหรือเหตุการณ์ต่างๆที่กล่าวข้างต้นทำให้ครูผู้สอนในระดับปฐมวัยอย่างข้าพเจ้ามีความภูมิใจอย่างยิ่งถึงแม้ว่าสิ่งที่กล่าวมานั้นมันจะไม่สำคัญหรือเป็นจุดเล็กๆแต่ก็เป็นจุดเริ่มต้นที่ดีและครูผู้สอนก็จะดำเนินกิจกรรมต่างๆเหล่านี้ต่อไปเพื่อพัฒนาเด็กจะเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็กคนในครอบครัวและจะน้อมนำเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้เป็นหลักปฏิบัติในการดำรงชีวิตเพื่อให้ชีวิตมีความสุขสมบูรณ์แบบยั่งยืน

